

Predavanje i radionica *Ste pripravljeni? Zmanjšanje tveganj ob naravnih nesrečah in nezgodah za ustanove kulturne dediščine.*
Narodna galerija Ljubljana, Narodna i sveučilišna knjižnica u Ljubljani,
Društvo restauratora Slovenije.

Ljubljana, Slovenija, 21. listopada 2019.

Dana 21. listopada 2019. godine u prostorijama Narodne galerije, u suradnji s Narodnom i sveučilišnom knjižnicom u Ljubljani i Društvom restauratora Slovenije, održani su međunarodno predavanje i radionica naziva *Ste pripravljeni?: Zmanjšanje tveganj ob naravnih nesrečah in nezgodah za ustanove kulturne dediščine.* Predavanje i radionicu vodila je Jeanne Drewes, priznata stručnjakinja na području planiranja i upravljanja zaštitom arhivskoga, knjižničnoga i muzejskoga gradiva u slučaju katastrofa, s više od trideset i pet godina iskustva na tom području.

Naglasak predavanja bio je na potrebi identifikacije, analize, prevencije i kontrole rizika, kao i prijevremenoga, a time i pravovremenoga promišljanja o mogućim opasnostima. Potrebno je to, ističe Drewes, upravo kako bi unaprijed bio napravljen plan spašavanja po kojem bi se djelovalo u slučaju katastrofa. Procjena rizika trebala bi ustanoviti koje su to najveće prijetnje. Minimalizaciji moguće štete pripomogla bi izrada plana za hitno djelovanje, uključenost i uvježbavanje ukupnoga osoblja, nabava potrebne opreme i pribora za potrebe spašavanja i sanaciju štete, uspostavljanje preventivne politike i, u skladu s njom, provođenje preventivnih mjera, kao i razmatranje angažiranja vanjskih resursa ako za time postoji potreba. Uz sve to valja razmotriti i što se može poduzeti kako bi bio umanjen rizik gubitka gradiva uzrokovanoga ljudskim faktorima. Pripremljenost i spremnost na djelovanje ključni su. Pri tom, nije nevažno napomenuti kako pri izradi takvih planova valja istražiti već postojeće opcije i alate. Kao primjer iznosi tzv. *emergency response and salvage wheel*, tablicu koja na jednostavan način donosi ključne informacije i postupke potrebne za zaštitu i spašavanje ugroženih kolekcija. Planovi spašavanja uvijek bi trebali voditi računa o prioritetima. Na prvom mjestu to su ljudi, tek iza njih dolaze objekti u kojima se zbirke čuvaju, a potom i same zbirke. Govoreći iz dugogodišnjega iskustva, Drewes savjetuje izradu dva plana: jedan kojemu su cilj spašavanja ljudi i drugi kojemu su cilj spašavanja zbirke. Preporučuje uvježbavanje predviđenih akcija spašavanja: uvela bi to i našu spremnost za njihovo provođenje, ali i naše samopouzdanje pri njihovu provođenju.

Upozorava pritom da moramo biti spremni na gubitak, kojega će zasigurno biti. Kao veliku pomoć pri izradi što boljih planova ističe i osiguravajuće kuće, koje će iz vlastitih interesa također težiti najvećoj mogućoj minimalizaciji nastale štete, kao i važnost komunikacije s medijima, koji uvelike mogu utjecati na skretanje pozornosti na potrebnu pomoć i senzibilizaciju javnosti. Predavanje

je završila iznošenjem studije slučaja u kojoj je prezentirana šteta nastala djelovanjem poplave na Sveučilištu na Havajima u Manoi, u kojoj je teško oštećeno knjižnično gradivo.

Nakon predavanja uslijedila je pauza, tijekom koje je predviđeno i međusobno upoznavanje polaznika, razmjenjivanje kontakata i iskustava, koje je nastavljeno i tijekom radionica, u kojima su polaznici ciljano podijeljeni u skupine u kojima su spojeni pojedinci iz različitih institucija i zemalja. Svaka je grupa bila zadužena za izradu plana spašavanja ovisno o katastrofi koja im je bila zadana: potres, poplava, požar ili pljačka, koji je potom i prezentiran, uz opaske, komentare i sugestije drugih polaznika i same Jeanne Drewes.

Nedavan potres u Zagrebu potvrdio je važnost takvih predavanja i radionica. Naša spremnost djelovanja i već utvrđeni obrasci ponašanja mogu uvelike pomoći u smanjenju štete i gubitka prilikom takvih katastrofa, čime izrada takvih planova biva potrebnija nego ikad.

Ana Bešlić